
HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

DE GENERE DICENDI XENOPHONTEO

DEQUE PRIORIS HELLENICORUM PARTIS CONDICIONE

QUAESTIONES SELECTAE.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB

AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM ORDINE GISSENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

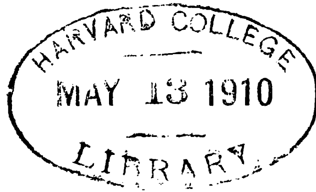
FRIDERICUS OTTO WISSMANN

DARMSTADIENSIS.

GISSAE

TYPIS GUILELMI KELLER

MDCCCLXXXVIII.

HARVARD COLLEGE
MAY 13 1910
LIBRARY

In Xenophontis Hellenicis nunc de duabus potissimum rebus, quamvis saepe in quaestionem vocatae sint, magna inter viros doctos dissensio est : primum quotiens Xenophon in Hellenicis conscribendis substiterit quantoque temporis spatio singulae partes editae sint, deinde quale totum opus ad nos pervenerit. Ad illam quaestionem diiudicandam cum argumenta ex rebus tantum petita sufficere non viderentur, Roquette eadem quam Dittenberger[1]) ingressus erat via plurimas particulas ex omnibus Xenophontis libris collegit et quotiens singuli eas exhiberent duabus tabellis demonstravit[2]). Sed ne nimis eis quae illi effecisse sibi viderentur confideremus contra Dittenbergerum Frederking, contra Roquettium Stahl suo iure monuerunt[3]). Hic prorsus aliam seriem Xenophontis librorum ac Roquette constituerit posse constitui dicit secundum optativi futuri usum, qui eius proprius sit. Omnes fere, ait, qui tales de genere dicendi alicuius scriptoris quaestiones instituant, si qua sermonis particula in aliis libris rarius, in aliis saepius, in aliis frequentissime inveniatur, id ea de causa factum esse putare[4]), quia scriptor illam usurpare

---

[1]) Z. Chronologie d. Platonischen Dialoge Hermes 16 p. 321.

[2]) De Xenophontis vita. Regim. 1884.

[3]) N. Jahrb. f. Phil. 125 (1882) p. 534. Phil. Anz. 16 p. 35 sqq.

[4]) Ea ipsa ratione quam absurda effici possint, nuper Hartman demonstravit in libro Analecta Xenophontea Lugd.-Bat. 1887 p. 35—54.

sensim assueverit, nec considerare secum, quanti momenti sint ad consuetudinem dicendi mutandam et res, de quibus in singulis libris sermo sit, et quilibet alius casus. Nec tamen cum Hartmano puto Roquettium tantum operae laborisque in particulis colligendis frustra posuisse, sed ad illam quae est de fatis Hellenicorum quaestionem diiudicandam aliquid contulisse mihi videtur. Quod quid sibi velit hac ratione cognoveris.

Scio utrosque et qui Hellenica in epitomen esse coacta sibi persuaserunt et qui eam sententiam refellere conati sunt gravia argumenta attulisse atque in sententia sua adhuc perseverare. Nemo enim negabit cum in omnibus Hellenicorum partibus tum in prima multa desiderari quae commemoranda fuerunt atque contra eis quae tradita sunt nonnunquam consilium videri deesse. Obicitur primam Hellenicorum partem instar esse commentariorum, quos elaborandi occasio data non sit, ceteraque in quibus offendatur ab ipso Xenophonte commissa esse. Audio; at primam Hellenicorum partem esse in epitomen coactam non minus verisimile iudico quam pro commentariis eam esse habendam. Quam mihi suspicionem Roquette movit, cum illam mirum quanto minus quam ceteros Xenophontis libros qui eiusdem vel similis generis sunt particulis variatam esse demonstraret. Sed gravioribus opus est argumentis, quibus quod suspicor probetur. Nam ne is quidem qui excerpit, dummodo non sententias abruptas, sed inter se coniunctas exhibeat, particulis carere potest. Certiora ex usu figurarum effici posse videntur. Nam si prima Hellenicorum pars vel adeo totus liber, ut Campe, Grosser, alii voluerunt, in epitomen coacta est, figuras potissimum ut inutilia dicendi ornamenta ab eo qui excerpsit abiectas in Hellenicis aliquanto rarius legi quam in ceteris eiusdem vel similis generis libris consentaneum est. Quamobrem ex singulis libris figuras colligere et inter se comparare operae pretium iudico. Sed cum qualibus libris Hellenica apte comparan-

tur? Cum Anabasi et Cyropaedia. Nam commentationes et dialogi, quia diversi generis sunt, minus apta esse videntur. Atque de Cyropaedia dubitari potest. Neque enim uni generi attribuenda est, sed partim historiam sive veram sive fictam partim commentationes partim dialogos continet. Tamen cum summa eius sit narratio quamvis ficta vitae Cyri maioris, proxime ad similitudinem historicorum librorum accedit. Proficiscar igitur ab Anabasi et Cyropaedia quaeque ratio inter figuras eorum librorum et Hellenicorum intercedat demonstrabo. Qua ratione si ad eam quae est de fatis Hellenicorum controversiam dirimendam me aliquid quantulum id cunque est contulisse concesseris, id quod animo proposui assecutus ero. Sin aliter, qua arte Xenophon figuras usurpaverit fusius exposuisse satis habebo [5]).

Quaestionem igitur ita instituam, ut priore parte figuras Anabasis, Cyropaediae, Hellenicorum enumerem, posteriore eas inter se comparem quidque inde colligatur dicam.

Ac primum quidem de quibus figuris disserturus sim paucis est dicendum. Eas figuras quas Tiberius *περὶ σχημάτων* dicit (Rhet. Gr. ed. Spengel III, 69) mutatis verbis tamen manere [6]), neglegendas esse censui, quia is qui excerpit non solet sententias mutare. Ceterae autem, quae verbis mutatis evanescunt, hae sunt. Primum Gorgi-

---

[5]) Quae de figuris Xenophonteis viri docti protulerunt pauciora sunt, quam ut ad eam quam instituo quaestionem multum mihi profuerint. Paucos locos quibus figurae quaedam leguntur exhibent indices Kruegeri ed. Anabasis et Breitenbachii ed. Lat. Hellenicorum, Sauppii deinde Lexilogus Xenophonteus. Atque J. A. Simon (Z. Entwicklung d. Xenophontischen Stils. progr. Dueren 1887), cum p. 28 demonstrat, quotiens singuli Xenophontis libri anaphoram exhibeant, locos nisi ex Commentariis non affert. Breviter de Xenophonteis figuris agunt Blass Att. Bereds. II, 443—444, Heitz C. O. Muellers Gesch. d. griech. Lit. II, 2, 128.

[6]) Ironia, oxymoron, *ἐκ πλαγίου ῥῆσις, ἐπιτίμησις, πανουργία* (*σχήματα τῆς διανοίας*).

anae quae dicuntur vel ornantes : antitheton (chiasmus), parison (paromoeon, isocolon), homoeoteleuton (homoeoptoton), parechesis, paronomasia; deinde concitantes quae dicuntur : anaphora (antistrophe), anadiplosis (polyptoton), asyndeton, polysyndeton, erotema, hypophora, climax. Concitantes autem figuras cum in narratione et descriptione Anabasis Cyropaediaeque saepius mihi occurrissent, non solum ex orationibus, sed etiam ex illis partibus historicorum librorum colligere visum est. Gorgianae ibidem inveniuntur illae quidem, sed plerumque casui potius quam arti scriptoris attribuendae videntur[7]). In orationibus autem numeravi etiam orationes obliquas et dialogos, quales Hell. I, 1, 35; 3, 3; 5, 6. II, 1, 25 cett. leguntur.

Omnes figuras definire supervacaneum est, cum de plurimis nou dubitetur. Sed de parechesi, paronomasia, climace quid sentiam paucis dicendum est. Et parechesim quidem esse „Anklang des ganzen Wortes" cum Blassio (A. B. I, 131) censeo, non, ut Steinberg (Beitr. z. Würdig. d. thuk. Red. progr. Berl. 1870 p. 13) definit, „Anklang des Wortes, welcher durch Wiederholung derselben Laute im Anlaut, Inlaut und Auslaut erzeugt wird." Exempli causa affero Thuc. II, 35, 1 : *ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων,* quae verba illi parechesis, mihi homoeoptoton esse videntur. Eiusdem sententiae faveo paronomasiam ita definientis (l. l. p. 14), ut eam fieri dicat, ubi verba parem sonum habeant, sententiae oppositae sint. Climacis denique definitio, quam rhetores proferunt, Xenophonteae gradationi non convenit. Alexander enim *π. σχημ.* III, 31 (Spengel) climacem ita definit : *κλῖμαξ δὲ γίνεται, ὅταν*

---

[7]) Exempli causa hanc tabellam exhibeo, conferendam cum eis, quae infra demonstrabo.

Hell. I, 1—5.	12 pag. (Sauppianae ed. stereot.)	16	f. orn.
Anab. I	$24^2/_3$ „	36	„
„ VII	$18^3/_4$ „	17	„

ἐπὶ πλεῖον μηκύνοντες τὸ προκείμενον κεφάλαιον καθ' ἕκαστον κόμμα τὴν αὐτὴν λέξιν τὴν ἀρχήν τε καὶ τελευτὴν ποιήσωμεν et exemplum laudat Dem. de cor. p. 288 : καὶ οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδὲ ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ· οὐκ ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. Tam exculta atque perfecta climace Xenophon nondum utitur, sed graviorem rem leviori aut leviorem graviori sive coniunctam sive nulla coniunctione addit, velut Hell. III, 5, 14: νῦν δὲ πάντων καὶ ἡμῶν καὶ Πελοποννησίων καὶ ὧν πρόσθεν ἤρχετε καὶ αὐτοῦ βασιλέως τοῦ μεγίστην δύναμιν ἔχοντος ἡγεμόνες ἂν γένοισθε.

Nunc quibus locis singulae figurae legantur ostendam ac primum locos Anabasis, deinde Cyropaediae, post Hellenicorum enumerabo. Haec autem in illas tres partes discernam, quas longo temporis intervallo conscriptas esse Roquette (l. l. p. 53 sqq.) Aem. Muelleri et Nitschii argumentis usus probavit (p. I—II, 3, 11; p. II—V, 1).

I.

A. Figurae ornantes.

1) *Antitheton (chiasmus).*

Anabasis. I, 3, 5 i (p h)[8]; f; 6 (p h) : οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι, οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι; 12 (p h) : πολλοῦ μὲν ἄξιος φίλος ᾧ ἂν φίλος ᾖ, χαλεπώτατος ἐχθρὸς ᾧ ἂν πολέμιος ᾖ; 4, 8; 6, 8 (p); 9 (p); II, 1, 12 (p h) : ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι; f (p); 21; 22; 23 (ch) : σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προιοῦσι πόλεμος; 2, 12 (p h); 3, 21 (p h); 5, 9 (h);

---

[8]) p = parison, h = homoeoteleuton (homoeoptoton), ch = chiasmus, i = initium, f = finis, m = medium.

II, 5, 17 (p); 20 (p); 22; 23 (2) (1 p); 39; 41 (p). III, 1, 24 (p); 28; 29; 2, 3; 10; 12; 13; 14; 15; 18; 26; 28 (h); 29; 39 (1 p 1 h); 3, 14; 4, 41 (2); 47. IV, 6, 12 (3). V, 5, 9; 16; 21; 24 (p); 6, 25; 7, 6 (2) (1 p ch); 8; 9; 27; 32 (2); 8, 13; 21; 23; 24 (p h): *τοῦτον δὲ . . . τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε.* VI, 1, 29; 2, 10; 3, 18; 24; 5, 14; 17 i (p); m (p h)*[9]: *ἐγὼ γοῦν ἥδιον ἂν σὺν ἡμίσεσιν ἐπιοίην ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροίην* (sic Naber, *ἐφεποίμην* libri); f (p); 21; 6, 16; 27. VII, 1, 21 (p); 2, 26 (p); 3, 12; 28; 6, 2 (2); 4; 9; 12; 15; 16 (h); 21; 24; 26 (ch); 36 (p h); 41; 7, 9; 32 (2); 36 i f (p); 40; 42 (p).

Cyropaedia. I, 3, 4 f; 10 m; f; 15; 17 (2); 18; 5, 7 (2); 9 m; 12 i; 13 m (p h): *ἀλλὰ πιστεύω . . . καὶ τῇ ὑμῶν εἰς ἐμὲ εὐνοίᾳ καὶ τῇ τῶν πολεμίων ἀνοίᾳ;* 6, 2; 3; 5 (3); 6 (3); 8 f; 11 m (p h); 20 (p); 21 f; 22 m; 35; 39. II, 1, 9 f (p); 11 f; 13 f; 15 (p); 2, 30; 3, 6 f (h): *εἰ δ' οἱ μὲν κακοὶ μηδὲν ποιήσουσιν, οἱ δ' ἀγαθοὶ καὶ δυνατοὶ ἀθύμως ἕξουσι;* 10 (h); 11 (p); 4, 6; 10 f; 27 (2); 28. III, 1, 5 (ph); 23; 34 f; 39; 2, 12 i (p); f (p); 20; 22; 3, 3; 19 i f* (Dindorf delet *πολὺ ἂν μᾶλλον*); 32 m; 45 m; f (p h): *ὅτι οἱ μὲν νικῶντες τά τε ἑαυτῶν σῴζουσι καὶ τὰ τῶν ἡττημένων προσλαμβάνουσιν, οἱ δὲ ἡττώμενοι ἅμα ἑαυτούς τε καὶ τὰ ἑαυτῶν πάντα ἀποβάλλουσιν;* 46; 52 (p h); 53 (p). IV, 1, 11; 15; 2, 13; 25; 37; 39; 46; 3, 13 (p); 17 (2 p); 4, 12; 13; 5, 3; 20 (p); 29 (2); 30; 38; 44; 6, 9. V, 1, 12 (2); 20; 24 (p. h); 26 (p); 27 (p); 28; 2, 15 (p); 20 (2 p); 24; 32; 3, 6 (p); 19 (p); 30; 32; 39; 4, 11 (p h): *ὡς νῦν τὸ ἐπ' ἐμοὶ οἴχομαι, τὸ δ' ἐπὶ σοὶ σέσῳσμαι;* 20 (ch); 35; 37; 5, 8 (h); 26; 27; 33; 34 (p h); 41 (2) (1 p); 44; 45 (p). VI, 1, 7; 12 (p); 14; 16; 41 (p h); 2, 15; 18; 19; 20 (2); 21; 23; 3, 15; 17

---

[9]) Asterisco insignivi figuras, quae coniectura ortae sunt.

(p); 22 (p); 27 (p): *τοῖς μὲν τὸ δέον ποιοῦσιν ἐπικελεύειν, τοῖς δὲ κακυνομένοις ἀπειλεῖν ἰσχυρῶς;* 4, 14 (p); 15; 16; 18. VII, 1, 17; 21 (p h): *πολὺ γὰρ ἐν ἀσφαλεστέρῳ ἔσεσθε ἔξω γενόμενοι ἢ ἔνδον ἀπολαμβανόμενοι;* 22 (p); 2, 9 (ch); 20 (2); 28; 3, 1; 10 (h); 11; 12; 5, 44; 46 (p); 56; 74 (p); 76 i (p); f; 84; 86 (p h). VIII, 1, 4 (2); 5; 3, 26; 4, 11 (2); 14 i; m; f; 5, 25; 6, 3; 12 (ph); 7, 13 (2); 17 (h).

Hellenicorum p. I. I, 1, 14 (p. ch) : *οὐ γὰρ ἔστιν χρήματα ἡμῖν, τοῖς δὲ πολεμίοις ἄφθονα παρὰ βασιλέως;* 28; 3, 19 (2); 4, 13; 17 (p); 5, 5; 7, 5; 17; 19; 24; 26; 31 (p); 33 (3). II, 1, 26 : *αὐτοὶ γὰρ νῦν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκεῖνον;* 2, 17; 19.

p. II. II, 3, 17; 19 (2); 22 (p); 25 (p); 27; 28 (p); 29 (2); 30 (p); 31; 32; 33 (p h) : *τοῦ μὲν πλεονεκτεῖν ἀεὶ ἐπιμελόμενος, τοῦ δὲ καλοῦ καὶ τῶν φίλων μηδὲν ἐντρεπόμενος;* 34 m; f (p); 35; 39; 44; 47 (p); 51 (p); 53 (p h) : *ὅτι οὗτοι οὐ μόνον εἰσὶ περὶ ἀνθρώπους ἀδικώτατοι, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοὺς ἀσεβέστατοι;* 4, 9 (2); 13; 15 (p); 18; 21; 22; 40 (p). III, 1, 24 (p); 2, 6 i (p); f; 7 (p); 3, 2 (2); 3; 5 (2); 6; 4, 9; 5, 8; 9 m; f (p) : *ὥστε τὸ μὲν ἐπ ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε, ὁ δὲ δῆμος οὑτοσὶ ὑμᾶς ἔσωσε;* 10; 12; 13 (2); 14 (3); 15 (3); 16 m; f (h). IV, 1, 8; 10; 14; 32; 36 (2); 2, 3; 12; 4, 6; 5, 9; 6, 2 (p); 13; 8, 4 (2); 9 (p); 38. V, 1, 14; 15; 16 m (2); f (ph): *ἵν' ἡδέως μὲν συμπονῶμεν, ἡδέως δὲ συνευδαιμονῶμεν.*

p. III. V, 2, 16; 19 (p h) : *τά τε αὑτῶν σῴζουσι καὶ τὰ ἀλλότρια ἁρπάζουσιν;* 23; 32 (p); 33 i (ph); f; 34; 4, 30. VI, 1, 6; 7; 11; 12 i (p); m; 14 (p); 2, 9; 3, 4 (p); 5 (2); 7; 8 (2); 9; 14 (2) (1 h p); 17 (p. h) : *ὥστ' ἢ πάντα λαβεῖν ἢ πάντ' ἀποβαλεῖν;* 4, 23; 5, 33 (p); 39; 40; 42 i; f (p h); 43; 45; 46; 47 (2); 48 (2). VII, 1, 2; 5 (p. h) : *ἐλάχιστα μὲν ἀποτετυχήκατε, πλεῖστα δὲ κατωρθώκατε;* 8; 9; 10; 11 (p h); 2, 20 (3 p); 3, 8 (3); 10 (p); 4, 8 (p h); 10; 40 (2).

2. *Parison (paromoeon, isocolon).*

Anab. I, 3, 5 : *ἀνάγκη δή μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῖν ἰέναι*; 6; 12. II, 1, 12 (2); 2, 12; 3, 21; 5, 3; 7 (h); 9 (2); 17; 18; 20; 23 (2); 41. III, 1, 24; 27; 37 (h) : *ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί*; 40; 2, 4; 19; 39; 3, 14; 15; 19 (h); 27. IV, 6, 13; 7, 6 (h). V, 4, 8; 9; 5, 24; 6, 9 (h) : *πολεμίων πολλῶν ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπομένων*; 20; 25; 31; 7, 6; 10; 24. VI, 1, 28; 3, 16; 5, 17 i; m*; f; 21; 24; 6, 16; 17; 23; 32. VII, 1, 21 f; 2, 24; 29 (h); 30; 33; 3, 3; 26; 35; 38; 5, 5; 6, 14 (h) : *ἀκούοντες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν εἰς Χερρόνησον πορεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι*; 22; 24; 36; 7, 5; 36; 42 (2).

Cyrop. I, 3, 4 m; 13; 14 f; 18 m (h); 4, 10 f; 28; 5, 13; 6, 6 i; m (h) : *οὐδὲ μὴ σπείροντάς γε σῖτον εὔχεσθαι καλὸν αὐτοῖς φύεσθαι, οὐδὲ μὴ φυλαττομένους γε ἐν πολέμῳ σωτηρίαν αἰτεῖσθαι*; 11 m; 20 f; 21; 31 (2); 36 (h); 39; 43. II, 1, 9 f; 15; 3, 6 i; 11; 4, 14; 22; 31. III, 1, 5; 10; 15; 25 (h) : *οἱ δ' ἀπαγχόμενοι, οἱ δ' ἀποσφαττόμενοι*; 26; 32; 33; 39; 2, 4; 12 (2); 28; 3, 7; 41; 44; 45; 52; 53; 55. IV, 1, 3; 4; 6 (2); 2, 7; 39; 3, 13; 16; 17 (2); 18; 19; 21 (h) : *ἐγὼ δὲ τέτταρσι μὲν ὀφθαλμοῖς τεκμαιροῦμαι, τέτταρσι δὲ ὠσὶ προαισθήσομαι*; 46 (h); 4, 10 (2); 5 20 (2); 24; 45; 46; 51; 6, 6. V, 1, 7; 11; 24; 26; 27; 28; 2, 15; 20 (2); 30 (h); 32; 34; 36; 3, 3; 6; 9; 19; 30; 4, 11; 34; 5, 41; 45. VI, 1, 5; 12 i; f (h); 14; 15; 20; 41 (h) : *ὅταν μὲν ἡ ἀγαθὴ κρατῇ, τὰ καλὰ πράττεται, ὅταν δὲ ἡ πονηρά, τὰ αἰσχρὰ ἐπιχειρεῖται;* 2, 14; 20; 3, 15; 17, (2); 22; 24; 27; 4, 14; 17 (h). VII, 1, 18 (h) : *τῷ μὲν προσώπῳ παραθαρρύνων, ταῖς δὲ ἐλπίσιν ἐπικουφίζων*; 21; 22; 35 (h); 2, 11; 18; 23 (2); 24 (h); 26; 3, 11; 4, 5 (h); 5, 21; 42; 46 (2); 74 m; f (h);

76; 77; 81 (h); 82; 86. VIII, 1, 2 (h); 3; 5; 2, 21 i; f (h) : *οὔτε ἐσθίουσι πλείω ἢ δύνανται φέρειν, διαῤῥαγεῖεν γὰρ ἂν, οὔτ' ἀμφιέννυνται πλείω ἢ δύνανται φέρειν, ἀποπνιγεῖεν γὰρ ἄν*; 3, 42; 4, 11 (2); 34; 36 (h); 5, 24; 25 (2); 6, 12 (2); 7, 16 (h); 18 (h); 21; 24 (h).

Hellenicorum p. I. I, 1, 28; 4, 13* (Breitenbach del. *ὡς ἀπελογήθη*); 16; 17; 5, 3 (h) : *τόν τε πατέρα ἔφη ταῦτα ἐπεσταλκέναι καὶ αὐτὸς οὐκ ἄλλ' ἐγνωκέναι*; 6, 5; 7, 6; 24; 29 (h) : *ἂν τὰς μὲν αὐτοῦ καταλίπωσι, ταῖς δὲ ἐπὶ τοὺς πολεμίους πλέωσι*; 31.

p. II. II, 3, 19; 22; 24; 25; 27; 28; 29; 30; 33 (h); 34; 37; 42 (h) : *εἰ τῷ μὲν πλήθει ἡγεμόνες ἱκανοὶ προσγενήσοιντο, τοῖς δ' ἡγεῖσθαι βουλομένοις σύμμαχοι πολλοὶ φανήσοιντο*; 43 (h); 47; 49; 51; 53; 4, 13; 15; 16; 40. III, 1, 24; 2, 6; 7; 5, 9. IV, 1, 37 (h) : *ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ*; 4, 6 (2); 5, 13; 6, 2; 8; 9; 14 (2). V, 1, 16.

p. III. V, 2, 14; 16 (h); 19; 32; 33; 4, 60 (h). VI, 1, 4; 7; 8 (h) : *εἰς ἑξακισχιλίους μέν οἱ ἱππεύοντες γίγνονται, ὁπλῖται δε πλείους ἢ μύριοι καθίστανται*; 12; 14; 3, 4; 13; 14; 17; 4, 5; 5, 37; 42. VII, 1, 5; 11 : *ἄλλοις μὲν ἐπιτρέπειν κατὰ γῆν ἡγεῖσθαι, αὐτοὺς δὲ ἄριστα τῶν κατὰ γῆν ἐπιμελεῖσθαι*; 2, 20 (3); 3, 7; 10; 4, 8; 5, 6.

3. *Homoeoteleuton (homoeoptoton).*

Anab. I, 3, 6; 12. II, 1, 10; 11; 2, 12 : *ὀλίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι, πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι*; 3, 21; 4, 8; 5, 7; 9. III, 1, 37; 2, 28; 29 : *ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι*; 30; 39; 3, 1. IV, 6, 10; 7, 6. V, 8, 24. VI, 5, 17* (cf. ant.). VII, 1, 29 : *μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα*; 6, 14; 36; 7, 5.

Cyrop. I, 3, 18; 5, 13 m; 6, 11; 41. II, 3, 6 f; 10; 4, 10 : *μήτε τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ ἄρχοντος φθονήσοντας μήτε ἐν τοῖς κακοῖς προδώσοντας*; 12. III, 1, 5; 25; 34 : *ἢ*

ἄλλα πλείονος ἄξια εὐεργετήσειν ἢ τὰ χρήματα ἀπαριθμήσειν; 3, 45; 52. IV, 1, 16; 2, 39; 3, 21; 46: *ἅμα πραγμάτων τε ἀπαλλαξόμεθα καὶ ἰσχὺν ἡμῖν αὐτοῖς προσθησόμεθα.* V, 1, 24; 2, 30; 4, 11; 5, 8; 19; 34. VI, 1, 12 f; 41; 3, 15; 4, 17: *ὁμοίως μὲν ὡπλισμένοι εἰσίν, ὁμοίως δὲ τεταγμένοι.* VII, 1, 18; 21; 3, 10; 4, 5; 5, 21; 22; 74; 81; 86. VIII, 1, 2; 2, 11 (2); 22; 4, 36: *οὔθ' ὅπως αὐτὸς καταδαπανήσω, οὔθ' ὅπως αὐτὸς κατατρίψω*; 6, 12; 7, 16; 17; 18.

Hellenicorum p. I. I, 1, 14; 4, 13: *ὑπὸ τῶν ἔλαττον ἐκείνου δυναμένων μοχθηρότερά τε λεγόντων καὶ . . . . . πολιτευόντων*; 5, 3; 7, 28; 29; 30.

p. II. II, 3, 24; 33 (2); 39: *ὅτι . . . οἱ ὅμοιοι τούτῳ φοβήσοιντο, φοβούμενοι δὲ ἐναντίοι τῇδε τῇ πολιτείᾳ ἔσοιντο*; 42; 43; 53; 4, 13; 14; 20 (2); 42. III, 5, 16. IV, 1, 33: *ὁρῶ τὰ μὲν κατακεκομμένα, τὰ δὲ κατακεκαυμένα;* 37; 8, 5; 14. V, 1, 16.

p. III. V, 2, 16; 19; 33; 39; 4, 60. VI, 1, 6; 8, 15: *ὅσα τε λανθάνειν καὶ ὅσα φθάνειν . . ἐπιχειρεῖ*; 3, 6; 14; 15; 17; 5, 37; 42. VII, 1, 5; 10: *πολλὰ ἔτη πολεμοῦντες καὶ πολλάκις καταναυμαχοῦντες*; 11; 44; 3, 6; 4, 8.

4. *Parechesis.*

Anab. II, 1, 17: *συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν*; 5, 7 (2); 8 f. III, 1, 16; 3, 15: *πεζὸς πεζόν.* V, 6, 9; 7, 8: *πλοίῳ πλεύσομαι;* 32: *πολεμίοις πῶς.* VII, 1, 30: *πειθομένους πειρᾶσθαι*; 4, 13: *πείσεσθαι πειθομένους;* 6, 41.

Cyrop. I, 6, 2 (2): *ὁρῶν τὰ ὁρατά, ἀκούων τὰ ἀκουστά*; 8 f; 45 (2): *πολλοὶ γὰρ πολλοὺς ἔπεισαν, πολλοὶ δὲ πολλοὺς ηὔξησαν.* II, 1, 17. III, 1, 17: *ἐξ ἄφρονος σώφρων.* IV, 3, 10; 5, 44: *ἐπὶ πᾶσι πάντας.* V, 5, 8. VI, 2, 18: *ἑκάστην ἑκατὸν ἵπποι*; 3, 20; 4, 6: *μετ' αἰσχυνομέν ουαἰσχυνομένη*; 14. VII, 5, 83: *τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχο-*

μένων. VIII, 4, 11; 7, 6 : *παῖς ὢν τὰ ἐν παισὶ νομιζόμενα*; 16 : *ἀδελφοῦ παρ' ἀδελφῷ*; 24.

Hellenicorum p. I. I, 1, 28 : *οὐδενὸς δὲ οὐδέν.*

p. II. II, 3, 29 : *τὸ ἀφανὲς τοῦ φανεροῦ*; 39 : *φοβήσοιντο, φοβούμενοι*; 49 : *πώποτε πεποιηκώς.*

p. III. VI, 3, 4 : *πατρὸς πατὴρ πατρῴαν.*

5. *Paronomasia.*

Anab. II, 5, 23 : *τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ εὐπετῶς ἔχοι.* V, 8, 24 : *τοῦτον . . . τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε.* VII, 6, 16 : *ὅπως ἐμοὶ δοὺς μεῖον μὴ ἀποδοίη τὸ πλεῖον.*

Cyrop. I, 3, 37 : *τὸ μὲν νόμιμον δίκαιον εἶναι, τὸ δὲ ἄνομον βίαιον*; 5, 13 m. III, 1, 17 : *πάθημα γὰρ τῆς ψυχῆς σὺ λέγεις εἶναι τὴν σωφροσύνην, οὐ μάθημα*; 38 : *οὐ γὰρ κακονοίᾳ τινὶ τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἀγνοίᾳ*: 3, 32 f. VI, 3, 20 : *εἰ οἱ κυκλούμενοι κυκλωθεῖεν.* VIII, 1, 4; 7, 17 : *οὐδὲ γὰρ νῦν τοι τὴν γ' ἐμὴν ψυχὴν ἑωρᾶτε, ἀλλ' οἷς διεπράττετο τούτοις αὐτὴν ὡς οὖσαν κατεφωρᾶτε.*

Hellenicorum p. I nulla invenitur.

p. II. II, 3, 47 : *σὺ γὰρ δὴ ἐν μὲν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων μισοδημότατος ἐνομίζου, ἐν δὲ τῇ ἀριστοκρατείᾳ πάντων μισοχρηστότατος γεγένησαι.* III, 3, 3 : *οὐκ . . . . μὴ προσπταίσας τις χωλεύσαι, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐκ ὢν τοῦ γένους βασιλεύσειε.*

p. III. V, 2, 34 : *ἐὰν ὥσπερ ἡμεῖς ὑμῶν, οὕτω καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐπιμελῆσθε.* VII, 2, 9 : *ὡς μέγα μὲν ἀγαθὸν ἀποβάλοιεν ἄν, εἰ Κερκύρας στερηθεῖεν, τοῖς δὲ πολεμίοις μεγάλην ἂν ἰσχὺν προσβάλοιεν.*

B. Figurae incitantes.

a) In orationibus.

1. *Anaphora (antistrophe)* [10]).

Anab. I, 3, 6; 6, 9. II, 5, 9 (2); 18 : *τοσαῦτα μὲν πεδία . . . τοσαῦτα δὲ ὄρη . . . τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί*; 20. III, 1, 37; 40 : *ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς*; 2, 4 (2); 19; 23; 24; 4, 46. IV, 6, 10* (Hug *ὡς* post *ὅπως* inseruit); 13 : *ἐξὸν μὲν νυκτὸς ἀπιέναι, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι, ἐξὸν δὲ ἀπελθεῖν τοσοῦτον, ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχειν*. V, 6, 20. VI, 3, 12 : *οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων τῶν πολεμίων, οὕτω δὲ τεθαρρηκότων*; 5, 19. VII, 1, 21 (2) : *νῦν σοὶ ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις κτλ.*; 3, 31; 6, 14 (2); 24; 25; 30; 33; 36; 7, 22; 42.

Cyrop. I, 3, 18 : *τὰ τεταγμένα μὲν ποιεῖ τῇ πόλει, τὰ τεταγμένα δὲ λαμβάνει*; 5, 9 f; 12 f; 6, 6 (2); 11; 14; 4, 45. II, 4, 31. III, 1, 15; 16; 24 : *οἱ δὲ ἤδη μὲν φυγάδες, ἤδη δ' ἡττημένοι, ἤδη δὲ δουλεύοντες*; 26; 27; 30; 33; 3, 18; 45; 50; 51; 59; 62. IV, 1, 10; 15; 3, 13 : *ταχὺ μὲν φίλῳ παραγενέσθαι . . ., ταχὺ δὲ . . . . . καταλαβεῖν*; 16; 19; 21. V, 1, 7; 2, 32; 36; 3, 9 (antistr.) : *οὔτε γὰρ ἂν φίλους τις ποιήσειεν ἄλλως πως πλείω ἀγαθὰ ἐν πολέμῳ ἢ πολέμιος δοκῶν εἶναι, οὔτ' ἂν ἐχθροὺς πλείω τις βλάψειεν ἄλλως πως ἢ φίλος δοκῶν εἶναι*; 33; 4, 13; 20; 21; 5, 19; 23. VI, 1, 14; 2, 14; 22; 4, 9; 17: *Αἰγύπτιοι δὲ ὁμοίως μὲν ὡπλισμένοι εἰσίν, ὁμοίως δὲ τεταγμένοι*. VII, 5, 21; 23; 52; 74. VIII, 1, 2 (2); 3, 40; 4, 11; 7, 8; 15 (antistr.); 16 (antistr.) : *τίνα δ' αἴσχιον μὴ φιλεῖν ἢ τὸν ἀδελφόν; τίνα δ' ἀπάντων κάλλιον προτιμᾶν ἢ τὸν ἀδελφόν*; 18; 21; 24; 25.

---

[10]) Anaphoras grammaticas *εἴτε — εἴτε, τότε μέν — τότε δέ* etc. neglexi.

Hellenicorum p. I. I, 1, 28; 7, 33 : *ἀντὶ μὲν τῆς νίκης καὶ τῆς εὐτυχίας ὅμοια ποιήσετε τοῖς ἡττημένοις τε καὶ ἀτυχοῦσιν, ἀντὶ δὲ τῶν ἐκ θεοῦ ἀναγκαίων ἀγνωμονεῖν δόξητε κτλ.*

p. II. II, 3, 21; 25 : *γνόντες μὲν οἵοις ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν χαλεπὴν πολιτείαν εἶναι δημοκρατίαν, γνόντες δὲ ὅτι κτλ.*; 28; 29; 32; 33; 40; 42; 4, 20. III, 1, 25; 2, 7; 3, 7 : *πολλὰς μὲν μαχαίρας, πολλὰ δὲ ξίφη, πολλοὺς δὲ ὀβελίσκους, πολλοὺς δὲ πελέκεις καὶ ἀξίνας, πολλὰ δὲ δρέπανα.* IV, 8, 5. V, 1, 14 : *ἀνέῳκτο μὲν δήπου καὶ πρόσθεν . . , ἀνεῴξεται δὲ καὶ νῦν*; 16.

p. III. V, 2, 16 : *ἐκ πολλῶν μὲν λιμένων, πολλῶν δ' ἐμπορίων*; 27; 3, 12; 4, 60. VI, 2, 9; 3, 5; 13; 14 : *κατὰ γῆν μὲν τίς ἂν . . . ἱκανὸς γένοιτο ἡμᾶς λυπῆσαι; κατὰ θάλατταν γὲ μὴν τίς ἂν ὑμᾶς βλάψαι τι*; 17; 4, 24; 5, 43. VII, 1, 10; 14; 2, 20; 3, 6; 9.

2. *Anadiplosis (polyptoton).*

Anab. I, 3, 5 : *ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν . . . προδοὺς τοὺς Ἕλληνας κτλ.*; 7, 4 (2). II, 1, 12; 17; 20; 2, 3 f; 3, 5 : *ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἕλλησι μὴ πορίσας ἄριστον*; 5, 9. III, 1, 16; 2, 5; 11; 13; 3, 15. IV, 6, 12 : *πολὺ γὰρ ῥᾷον ὄρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὁμαλές . . . καὶ νύκτωρ ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρῴη τις.* V, 5, 9; 6, 9; 7, 30; 8, 19. VI, 3, 13 : *καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ κινδυνεύωμεν*; 5, 20; 6, 20. VII, 1, 30; 3, 19; 6, 16 (2); 17; 30; 34; 36; 41; 7, 7 : *ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φίλοι ἐγένεσθε καὶ δι' ἡμᾶς σὺν θεοῖς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν.*

Cyrop. I, 5, 11 : *ἀλλ' οὗτοι ἰδιῶταί εἰσι κατὰ τοὺς πόνους· . . . . ., ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἰδιῶται κατὰ τὸν ὕπνον*; 6, 8 f; 21 m; 45. II, 1, 15; 17; 3, 8 : *ὁρῶ γὰρ ὁμοίᾳ μὲν τροφῇ πάντας ἡμᾶς τὸ σῶμα ἀσκοῦντας, ὁμοίας δὲ συνουσίας πάντας ἀξιουμένους, ταὐτὰ δὲ πᾶσιν ἡμῖν πρόκειται*; 23; 4, 31. III, 1, 15; 16; 2, 15 : *δοῦλος ὡς οὐδεπώποτε*

ἐγενόμην .... νῦν ἀναφαινόμεθα σεσῳσμένοι ὡς οὐδεπώποτε; 3, 49. IV, 1, 3 f: ὥστ' αὐτός τε ἀβλαβὴς καὶ τοὺς ἄνδρας ἀβλαβεῖς παρέχεται; 3, 10; 13; 16; 19; 21; 4, 5; 5, 29; 44. V, 1, 10; 26 (pol.); 4, 31: οἳ καὶ ὁρῶσι πάντα καὶ ἀκούουσι πάντα; 5, 11; 27. VI, 1, 12; 2, 14; 33: ἐν γὰρ πολλαῖς πράξεσι πολλὰ ἀνάγκη καὶ τὰ ἀπαγορεύοντα εἶναι; 3, 20; 46. VII, 5, 23 (2); 83. VIII, 1, 3 f; 5: ἐπείπερ τά γε αὐτὰ ἡμῖν συμφέρει καὶ οἱ αὐτοί εἰσιν ἡμῖν πολέμιοι; 3, 44; 4, 11 (2); 36; 7, 6; 14; 15 (2); 16; 24.

Hellenicorum p. I. I, 4, 17: ὅτι ... μόνος αἴτιος εἴη ... μόνος κινδυνεύοι ἡγεμὼν καταστῆναι; 6, 5.

p. II. II, 3, 39; 48. III, 5, 10: ὅτι καὶ ὑμεῖς, ὅτε πλείστων ἤρχετε, τότε πλείστους ἐχθροὺς ἐκέκτησθε; 14.

p. III. VI, 1, 11; 12; 3, 4; 5, 34: τῶν Λακεδαιμονίων ταῦτα συμβουλευομένων, συμβουλευομένων αὖ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων; 46. VI, 1, 23.

3. *Asyndeton.*

Anab. III, 1, 24; 29: ἐκεῖνοι παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι; 2, 4; 4, 46. V, 7, 10: παρίημι, ἀρχέτω, μόνον ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω. VI, 5, 21: ἄνδρες, τά τε ἱερὰ καλά, οἵ τε οἰωνοὶ αἴσιοι, τά τε σφάγια κάλλιστα. ἴωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. οὐ δεῖ ἔτι κτλ. VII, 1, 21.

Cyrop. II, 1, 18: ἀκηκόατε πάντα· ὁρᾶτε τὰ ὅπλα. III, 3, 59; 62: τίς ἕψεται; τίς ἀγαθός; τίς ἄνδρα πρῶτος καταβαλεῖ; VII, 1, 13: ὅτι νῦν ἆθλα πρόκειται τοῖς νικῶσι μὲν διώκειν, παίειν, κατακαίνειν, ἀγαθὰ ἔχειν, καλὰ ἀκούειν, ἐλευθέροις εἶναι, ἄρχειν; 5, 52.

Hellenicorum p. I. I, 7, 27: μεταμελήσει δὲ ὕστερον. ἀναμνήσθητι ὡς κτλ.

p. II. II, 4, 30: τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτεῖναι βούλεσθε;

p. III. VII, 1, 30: νῦν ἀποβλέψωμεν ὀρθοῖς ὄμμασιν. ἀποδῶμεν ... παυσώμεθα.

4. *Polysyndeton.*

Anab. V, 1, 2; 6, 24; 8, 26 : *ἀλλὰ μὴν καλόν γε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ ἥδιον.* VII, 7, 41; 46 : *ἐμὲ ἐδέξω ἡδέως καὶ ὄμμασι καὶ φωνῇ καὶ ξενίοις.*

Cyrop. I, 6, 27 : *ὅτι δεῖ . . . καὶ ἐπίβουλον εἶναι καὶ κρυψίνουν καὶ δολερὸν καὶ ἀπατεῶνα καὶ κλέπτην καὶ ἅρπαγα καὶ ἐν παντὶ πλεονέκτην τῶν πολεμίων.* III, 3, 8 (2); 35; 36; 44 : *νῦν γὰρ ὑπὲρ ψυχῶν . . . ἀγὼν καὶ ὑπὲρ γῆς . . . καὶ οἴκων . . . καὶ ὑπὲρ γυναικῶν τε καὶ τέκνων καὶ περὶ πάντων κτλ.* IV, 2, 22; 26; 4, 56; 5, 39. V, 2, 9 : *μήτε χρήματα πολλὰ μήτε τυραννίδα μήτε τείχη ἐρυμνὰ μήτε τέκνα ἀξίεραστα*; 10. VI 5, 20. VII, 5, 78 : *θάλπους μὲν οὖν καὶ ψύχους καὶ σίτων καὶ ποτῶν καὶ πόνων καὶ ὕπνου ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις μεταδιδόναι.* VIII, 2, 21.

Hellenicorum p. I. I, 1, 14 : *ὅτι ἀνάγκη εἴη καὶ ναυμαχεῖν καὶ πεζομαχεῖν καὶ τειχομαχεῖν.*

p. II. II, 4, 14; 17 : *νῦν ἀποδώσει καὶ πατρίδα καὶ οἴκους καὶ ἐλευθερίαν καὶ τιμὰς καὶ παῖδας . . . καὶ γυναῖκας*; 21; 22; 41. III, 3, 6; 5, 12; 14.

p. III. VII, 1, 30; 38; 3, 6 : *τούτους διώκομεν ὡς ἀνοσιωτάτους καὶ ἀδικωτάτους καὶ ἀνομωτάτους καὶ πλεῖστον δὴ ὑπεριδόντας τῆς πόλεως*; 38.

5. *Erotema.*

Anab. I, 4, 14 : *τί οὖν κελεύω ποιῆσαι*; II, 4, 3 (2); 6; 19; 5, 10; 12; 17; 18 (2); 20; 22. III, 1, 17 (2); 18; 28 (2). IV, 6, 14; 19; 7, 5 : *ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι*; 6. V, 6, 9; 7, 7; 8 (2); 9; 10 (2); 26; 30 : *τίς γὰρ ἐθελήσει κῆρυξ ἰέναι κήρυκας ἀπεκτονώς*; 32; 33 (3); 8, 17; 20. VI, 5, 18; 19 (2)* (*δὴ διάβατον* Hug, *δυσδιάβατον* libri). VII, 1, 28 (2); 6, 14; 15; 20; 24; 27; 30; 31; 32; 37; 7, 10; 33 : *ποτέρως ἂν οἴει ἀπαθῆ κακῶν μᾶλλον αὐτὴν εἶναι, εἰ . . . ἢ εἰ κτλ.*; 45; 46.

Cyrop. I, 3, 18; 5, 13; 14 : *τί δεῖ ἔτι λέγειν*; 6, 10 (2). II, 1, 17 (3); 2, 8; 12; 3, 11 : *πῶς ἡμῖν οὐχ ἡδέως πρὸς τούσδε τοὺς ὁμοτίμους ἀγωνιστέον;* III, 1, 12; 16; 21; 29 (3); 30 (3); 3, 45; 51; 52. IV, 1, 10; 14; 19; 3, 5 (2); 7; 10; 11 (2) : *καὶ πότερα παῖδές εἰσι φρονιμώτεροι . . . ἢ ἄνδρες; πότεροι δὲ . . . ἱκανώτεροι τῷ σώματι ἐκπονεῖν, οἱ παῖδες ἢ οἱ ἄνδρες*; 13 (3); 5, 21; 44 (2). V, 1, 10; 12; 25; 28; 2, 28; 3, 33 (3); 5, 23 (3); 28; 29; 30; 31; 32; 34 (2); 41. VI, 1, 8; 13; 14; 3, 22; 24; 4, 5; 18. VII, 1, 12; 14; 3, 10; 5, 56; 83 (4); 84; 85 : *τί οὖν φημι χρῆναι ποιεῖν καὶ ποῦ τὴν ἀρετὴν ἀσκεῖν καὶ ποῦ τὴν μελέτην ποιεῖσθαι*; VIII, 1, 2 (7); 3 : *διὰ τί ἄλλο μᾶλλον διεπράξαμεν ἢ διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι;* 2, 19; 3, 4; 46; 4, 11; 7, 8; 14; 15 (3); 16 (4); 18 (2); 25,

Hellenicorum p. I. I, 7, 26 (2); 51 : *τί τούτων οὐχ ἱκανῶς καὶ καλῶς ἔπραξαν;*

p. II. II, 3, 22; 31; 33 (2); 34; 43 : *πότερα εὐμενὴς ἂν δικαίως ἢ προδότης νομίζοιτο*; 44; 46; 47; 4, 20 (2); 41 (4). III, 1, 11; 5, 10; 11 (2); 12 (occupatio) : *Κορινθίους δὲ καὶ Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς τί φῶμεν, οἳ κτλ.*; 13; 14. IV, 1, 6; 7; 9 (2); 13; 8, 5. V, 1, 17.

p. III. V, 2, 16; 18; 33. VI, 1, 7 (2); 11 (2) i : *πότερον Ἀθηναίους ἢ ἡμᾶς εἰκὸς μᾶλλον δύνασθαι κτλ.*; 13; 3, 5 (2); 6; 8; 12 (2); 14 (3); 15; 4, 23; 5, 37 (3); 42; 43 (3); 47. VII, 1, 7; 11; 3, 6 (2); 8 (2); 9; 10 (3); 11; 4, 25; 40; 5, 2 (3).

6. *Climax.*

Anab. I, 5, 9 : *πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία.* III, 1, 29 : *παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι.* V, 6, 28 : *καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ πράττων*; 8, 26. VI, 5, 21. VII, 1, 28; 6, 37; 7, 23 : *μέγα μέν μοι ἐδόκει εἶναι μὴ δοκεῖν . . ., μέγα δὲ εὖ ἀκούειν . . ., τὸ δὲ μέγιστον κτλ.*; 41; 46.

Cyrop. I, 6, 17 : *ὡς χαλεπὸν μὲν καὶ ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ' ἔτι χαλεπώτερον . . . οἶκον ὅλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον στρατιὰν ἀργὸν τρέφειν.* V, 5, 9. VI, 1, 14 : *στέγαι εἰ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς εἰσιν, ἀλλὰ μὰ Δί' οὐχ ἵπποις οὐδὲ θεράπουσιν οὐδὲ τῷ δήμῳ τῶν στρατιωτῶν.* VII, 1, 13 (cf. asynd.); 5, 56; 76.

Hellenicorum p. I nulla invenitur.

p. II. III, 5, 14 (cf. p. 7).

p. III. VI, 2, 9 : *ἔτι δὲ κεῖσθαι τὴν Κέρκυραν ἐν καλῷ μὲν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου . . ., ἐν καλῷ δὲ τοῦ τὴν Λακωνικὴν χώραν βλάπτειν, ἐν καλλίστῳ δὲ τῆς τε ἀντίπεραν Ἠπείρου κτλ.*

7. *Hypophora.*

Anab. II, 5, 22 : *ἀλλὰ τί δὴ ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤλθομεν;* V, 7, 8 : *ἀλλὰ γὰρ ὁπόταν γαλήνη ᾖ ἐμβιβῶ;* 9; 30. VII, 6, 16 : *ἀλλ' εἴποιτ' ἂν ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ Σεύθου τεχνάζειν;* 21; 23.

Cyrop. IV, 3, 10 : *ἀλλ' ἐρεῖ τις ἴσως ὅτι οὐκ ἐπιστάμεθα;* 11. V, 4, 35. VII, 5, 46 : *ἴσως ἂν οὖν εἴποι τις, τί δῆτα οὐχ οὕτως ἐξ ἀρχῆς παρεσκευασάμην, ἀλλὰ παρεῖχον ἐν τῷ μέσῳ ἐμαυτόν;* 80; 83 (3) : *πότερον ὅτι ἄρχομεν; ἀλλ' οὐ δήπου . . . ἀλλ' ὅτι εὐδαιμονέστεροι δοκοῦμεν νῦν ἢ πρότερον εἶναι; ἔπειτα . . . φήσει τις . . .; ἀλλ' ὅτι ἐπεὶ κεκτήμεθα δούλους, τούτους κολάσομεν, ἢν πονηροὶ ὦσι; καὶ τί προσήκει αὐτὸν κτλ.;*

Hellenicorum p. I nulla invenitur.

p. II. II, 4, 16; 40; 41 : *ἀλλὰ γνώμῃ φαίητ' ἂν προέχειν, οἳ ἔχοντες καὶ τεῖχος καὶ ὅπλα . . . ὑπὸ τῶν οὐδὲν τούτων ἐχόντων παρελύθητε.*

p. III. VI, 1, 7 : *τάχα οὖν ὑπολάβοι ἄν τις ἐμοῦ ἄπειρος· Τί οὖν μέλλεις καὶ οὐκ ἤδη στρατεύεις ἐπὶ τοὺς Φαρσαλίους;* 3, 13 (2). VII, 3, 7; 10 : *ἀλλὰ νὴ Δία, εἴποι ἄν τις, ἑκὼν ἦλθε.*

b. In narratione et descriptione.

1. *Anaphora (antistrophe).*

Anab. I, 8, 9; 9, 8; 10. II, 6, 6: *ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἔχειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης αἱρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥᾳθυμεῖν βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως αἱρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποιεῖν*; 8; 21. III, 1, 3; 4, 19; 45; 5, 7. IV, 5, 27; 7, 15. V, 2, 15; 6, 15. VI, 5, 27. VII, 4, 22; 5, 14; 8, 15.

Cyrop. I, 1, 3; 4; 5: *ἥν τε πρὸς ἕω ἥν τε πρὸς ἑσπέραν ἥν τε πρὸς ἄρκτον ἥν τε πρὸς μεσημβρίαν*; 2, 1; 8 (2); 11; 16; 3, 9; 4, 1; 5, 2; 5 (2). II, 1, 19 (antistr.): *καὶ οὕτω δὴ ἀπογράφονται πάντες, ἀνέλαβόν τε τὰ ὅπλα πάντες*; 24; 30 i; f (antistr.); 3, 19; 4, 2. III, 1, 2 (2); 2, 14; 3, 9; 27; 70. IV, 1, 9; 13; 2, 10; 3, 2; 5, 5 (2); 12. V, 1, 18: *ἅμα μὲν ὁρῶν . . ., ἅμα δὲ αἰσθανόμενος . . ., ἅμα δὲ θεραπεύων . . ., ἅμα δὲ αἰσθανόμενος κτλ.*; 2, 18 i (antistr.); m; 3, 1; 25; 4, 8. VI, 1, 21; 24; 53; 4, 1. VII, 1, 35; 3, 13; 4, 6; 16 (2); 5, 41; 63. VIII, 1, 19; 39; 2, 6; 8 (antistr.); 9; 11; 12; 3, 17; 24; 36; 5, 4; 21; 6, 14: *πᾶσαι μὲν αἱ ὑπὸ βασιλεῖ φυλακαὶ ὁμοίως φυλάττονται, πᾶσαι δὲ αἱ τῶν ἀρχόντων θύραι ὁμοίως θεραπεύονται, πάντες δὲ οἱ οἶκοι καὶ μεγάλοι καὶ σμικροὶ ὁμοίως οἰκοῦνται, πᾶσι δὲ οἱ ἄριστοι τῶν παρόντων ἕδραις προτετίμηνται, πᾶσι* δὲ αἱ πορεῖαι συντεταγμέναι* (sic Bornemann, *πᾶσαι δὲ* libri) *κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰσί, πᾶσι δὲ συγκεφαλαιοῦνται πολλαὶ πράξεις ὀλίγοις ἐπιστάταις*; 16; 23; 8, 2.

Hellenicorum p. I nulla invenitur.

p. II. II, 3, 55: *εἷλκε μὲν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὁ Σάτυρος, εἷλκον δὲ οἱ ὑπηρέται*; 4, 25; 29. III, 1, 3; 2, 10: *καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τοῦ τείχους . . . πολλοὺς δὲ λιμένας, πολλὴν δὲ κἀγαθὴν σπόριμον, πολλὴν δὲ πεφυτευμένην κτλ.*; 13; 25; 26; 4, 7. IV, 2, 3; 5, 2; 6, 4; 7, 5. V, 1, 28:

ἐπεὶ δὲ ἦλθον αὐτῷ αἵ τε ἐκ Συρακουσῶν νῆες εἴκοσιν, ἦλθον δὲ καὶ αἱ ἀπὸ Ἰωνίας κτλ.; 33; 35.

p. III. V, 3, 22; 25 : *πεντήκοντα μὲν ἄνδρας τῶν κατεληλυθότων, πεντήκοντα δὲ τῶν οἴκοθεν κτλ.*; 4, 62. VI, 2, 26; 27; 30; 3, 10 (antistr.) : *σιωπὴν μὲν παρὰ πάντων ἐποίησεν, ἡδομένους δὲ τοὺς ἀχθομένους τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐποίησε*; 4, 15; 19; 35; 5, 49. VII, 1, 1; 25; 31; 2, 2; 10; 17; 4, 6 (2); 23; 27 : *ἓν μὲν μέρος ἔλαβον Ἀργεῖοι, ἓν δὲ Θηβαῖοι, ἓν δὲ Ἀρκάδες, ἓν δὲ Μεσσήνιοι*; 30; 35; 36; 37; 5, 12; 14; 18; 22; 25.

2. *Anadiplosis (polyptoton).*

Anab. I, 2, 18; 8, 15 : *ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλά.* II, 4, 9; 6, 17; 21 : *ὅπως πλείω λαμβάνοι, . . . ἵνα πλείω κερδαίνοι*; 23; 26. III, 1, 9; 32; 3, 1; 8; 4, 33; 5, 1. IV, 1, 13; 4, 7; 15; 21; 5, 1; 4; 9; 7, 2. V, 6, 2; 15. VI, 4, 46; 6, 7. VII. 1, 5.

Cyrop. I, 1, 5; 2, 11 : *καὶ μίαν ἄμφω τούτω τὰ ἡμέρα λογίζονται, ὅτι μιᾶς ἡμέρας σῖτον δαπανῶσι*; 14; 3, 2; 6, 1. II, 1, 23; 30; 4, 18. IV, 5, 19; 6, 11. V, 3, 48 : *καὶ ἐδόκουν . . . καὶ τοῦ καλόν τι ποιοῦντες ὁρᾶσθαι μᾶλλον ὀρέγεσθαι καὶ τοῦ αἰσχρόν τι ποιεῖν μᾶλλον προθυμεῖσθαι ἀπέχεσθαι*; 4, 4; 14; 51; 5, 6; 19. VI, 1, 36; 2, 7. VII, 1, 2; 4, 12; 5, 4; 39. VIII, 1, 11; 15; 28; 2, 7 (2); 11 : *ὀλίγα γὰρ εἷς γ' ἂν ἴδοι καὶ εἷς ἀκούσειε*; 12; 3, 34; 50; 8, 3.

Hellenicorum p. I. II, 2, 3 : *ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων.*

p. II. II, 3, 17 : *ἐπεὶ δὲ ἀποθνησκόντων πολλῶν καὶ ἀδίκως πολλοὶ δῆλοι ἦσαν συνιστάμενοί τε καὶ θαυμάζοντες κτλ.*; 4, 26; 29. III, 1, 14; 15; 17; 2, 31. IV, 3, 21; 4, 12 : *πάντας πάντα ὑπηρετοῦντας κτλ.*; 5, 2 (2). V, 1, 9.

p. III. VI, 5, 52. VII, 4, 37; 5, 26 : *ὥστε ἀμφότεροι μὲν τρόπαιον . . . ἐστήσαντο . . ., νεκροὺς δὲ ἀμφό-*

τεροι μὲν . . . ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν, ἀμφότεροι δὲ . . . ὑποσπόνδους ἀπελάμβανον.

3. *Asyndeton.*

Anab. II, 6, 26 : *οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελᾶν.* III, 1, 3; 4, 31. IV, 4, 9; 5, 25; 31. V, 2, 14 : *καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι*; 3, 9. VI, 6, 1.

Cyrop. III, 3, 59 (3) : *ἅμα πορευόμενοι οἱ ὁμότιμοι φαιδροί, πεπαιδευμένοι . . ., ὀνομάζοντες παραστάτας, ἐπιστάτας . . . ἦν δὲ μεστὸν τὸ στράτευμα τῷ Κύρῳ προθυμίας, φιλοτιμίας, ῥώμης, θάρρους, παρακελευσμοῦ, σωφροσύνης, πειθοῖς.* VII, 1, 38; 40. VIII, 2, 6 (2).

Hellenicorum p. I nullum invenitur.

p. II. II, 4, 33 : *ἠκόντιζον, ἔβαλλον, ἐτόξευον, ἐσφενδόνων.* IV, 3, 19; 4, 12 (2): *τὸ γὰρ ἐγχειρισθῆναι αὐτοῖς πολεμίων πλῆθος πεφοβημένον, ἐκπεπληγμένον κτλ.*; f : *σωροὺς σίτου, ξύλων, λίθων.*

p. III. VII, 1, 25 : *οὐ νύξ, οὐ χειμών, οὐ μῆκος ὁδοῦ, οὐκ ὄρη δύσβατα ἀπεκώλυεν αὐτούς*; 5, 12 : *ἐνταῦθα δὴ οἱ πῦρ πνέοντες, οἱ νενικηκότες τοὺς Λακεδαιμονίους, οἱ τῷ παντὶ πλέονες κτλ.*

4. *Polysyndeton.*

Anab. I, 2, 16; 22 : *πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς φέρει*; 27; 9, 12. III, 1, 4; 4, 49. IV, 8, 28. V, 3, 11. VII, 3, 7; 22; 4, 6; 5, 27 : *ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ . . . καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἐπαιάνιζον καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλαζον καὶ ἅμα τὰ δόρατα καθίεσαν κτλ.* VII, 4, 5; 8, 22; 23.

Cyrop. I, 2, 1; 6; 12 : *ἐν ᾗ δ' ἂν τῶν φυλῶν πλεῖστοι ὦσι δαημονέστατοι καὶ ἀνδρικώτατοι καὶ εὐπιστότατοι κτλ.*; 4, 7 (2); 25 f; 5, 1; 3. II, 1, 29; 31. III, 1, 4; 11; 57; 67. IV, 2, 14; 4, 4. V, 2, 7; 3, 47; 5, 5. VI, 1, 25 :

πολλὰ τάλαντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἄγων καὶ ἄλλα κτήματα καὶ κόσμον παντοδαπόν; 47; 2, 4; 10; 4, 2. VII, 5, 14; 59. VIII, 1, 9; 36; 37; 39 : τούτους καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς καὶ ἕδραις καὶ πάσαις τιμαῖς ἐγέραιρεν; 2, 9; 24; 3, 5; 6, 15; 8, 20.

Hellenicorum p. I. I, 1, 30 : μάλιστα ἐπόθησαν τήν τε ἐπιμέλειαν καὶ προθυμίαν καὶ κοινότητα. II, 2, 3.

p. II. III, 2, 17 : ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ Πριήνης τε καὶ Ἀχιλλείου καὶ ἀπὸ νήσων καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων κτλ.; 4, 17. IV, 5, 5; 6, 6.

p. III. VI, 2, 1 : αὐτοὶ δὲ ἀποκναιόμενοι καὶ χρημάτων εἰσφοραῖς καὶ λῃστείαις ἐξ Αἰγίνης καὶ φυλακαῖς τῆς χώρας ἐπεθύμησαν κτλ.; 5, 26. VII, 5, 18; 27.

5. *Erotema.*

Anab. nullum invenitur.

Cyrop. VIII, 2, 8 (3) : τίνι μὲν γὰρ φίλοι πλουσιώτεροι ὄντες φανεροὶ ἢ Περσῶν βασιλεῖ; τίς δὲ κοσμῶν κάλλιον φαίνεται στολαῖς τοὺς περὶ αὐτὸν ἢ βασιλεύς; τίνος δὲ δῶρα γιγνώσκεται ὥσπερ ἔνια τῶν βασιλέως κτλ.; 9 (3); 8, 20 : τά γε μὴν πολεμικὰ πῶς οὐκ εἰκότως νῦν τῷ παντὶ χείρους ἢ πρόσθεν εἰσίν;

Hellenicorum p. I nullum invenitur.

p. II. III, 4, 18: ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοιντο . . ., πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; IV, 4, 12.

p. III. VI, 5, 52 : τὸ δὲ πολλούς τε προσάγειν καὶ ἥττονας τῶν ἐναντίων πῶς οὐ πολλὴ ἀφροσύνη; VII, 2, 16; 5, 16 : ἐνταῦθα δὴ τούτων αὖ τὴν ἀρετὴν τίς οὐκ ἂν ἀγασθείη;

6. *Climax.*

Anab. III, 1, 2 : ἐννοούμενοι μὲν ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι

παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ μύρια στάδια κτλ. VII, 5, 27 (cf. polysynd.).

Cyrop. III, 3, 27 : ἔργον μὲν νυκτὸς λῦσαι ἵππους, ἔργον δὲ χαλινῶσαι, ἔργον δὲ ἐπισάξαι, ἔργον δὲ θωρακίσασθαι κτλ.; 59. VII, 4, 16. VIII, 1, 14; 22 : ὅτι καὶ τάττειν ἱκανός ἐστι καὶ ὁρᾶν τὸν ἀτακτοῦντα καὶ κολάζειν; 2, 7.

Hellenicorum p. I nulla invenitur.

p. II. IV, 3, 19 : ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνῃσκον. V, 1, 9* (Hartman, l. l. p. 363).

p. III. VI, 4, 28 : μέγας μὲν ἦν καὶ διὰ τὸ . . . ' ἔτι δὲ μείζων καὶ διὰ τὸ συμμάχους . . . μέγιστος δ' ἦν τῶν καθ' αὑτὸν τῷ . . . εἶναι. VII, 2, 2; 5, 22.

II.

Iam primum figuras Anabasis et Cyropaediae cum Hellenicorum figuris comparabo, deinde exponam, quid ex earum usu colligi posse mihi videatur. Incipiamus igitur a figuris orationum.

Atque antitheton in orationibus et Anabasis et Cyropaediae et Hellenicorum frequentissime legi hac tabula docetur :

Anabasis	52	paginae [11])	93	antitheta
Cyropaedia	127	„	159	„
Hell. I	$5^1/_2$	„	19	„
Hell. II	19	„	76	„
Hell. III	20	„	55	„

Videmus antitheti usum in omnibus Hellenicorum partibus frequentiorem esse quam in Anabasi et Cyropaedia. Hoc antithetis singularum orationum confirmatur. Exempli

[11]) Summas paginarum secundum Sauppii editionem stereotypam addidi.

gratia comparo eas orationes iudiciales, quae eundem fere ambitum habent :

Anab.	V, 7, 5—33	2 3/4	pag.	7	antitheta
	8, 3—26	2 1/2	„	4	„
Cyrop.	V, 5, 8—36	4 2/3	„	5	„
Hell. I	I, 7, 16—33	2 2/3	„	9	„
Hell. II	II, 3, 24—34	2	„	11	„
	35—49	2 3/4	„	5	„
Hell. III	VII, 3, 7—11	1 1/2	„	4	„

Secundum hanc tabellam orationes iudiciales primae et alterius partis Hellenicorum frequentia antithetorum inter ceteros libros eminent. Quid ergo? In angustum eas coactas esse non posse demonstratur? Minime vero. Nam Graeci homines, cum sententias particulis *μέν* — *δέ* inter se coniungere solent, saepissime antitheton usurpant. Ita fieri potest, ut antitheta etiam in libro in angustum coacto frequentius inveniantur. Quae non arti scriptoris debentur, sed fortuito oriri solent. In quo genere plurima eorum antithetorum numero, quae cum aliis figuris coniuncta non sunt. Quamobrem tantum eorum, quae cum aliis figuris coniuncta sunt, rationem habendam esse censeo. Exhibeo igitur hanc tabellam :

		antitheta sola	c. al. fig. coni.
Anab.	V, 7, 5—33	5	2 c. p. ch.
	8, 3—26	3	1 c. p. h.
Cyrop.	V, 5, 8—36	3	1 c. p. h. 1 c. h.
Hell. I	I, 7, 16—33	8	1 c. p.
Hell. II	II, 3, 24—34	6	1 c. p. h. 4 c. p.
	35—49	3	2 c. p.
Hell. III	VII, 3, 7—11	3	1 c. p.

Ecce, quae ratio nunc inter eas orationes intercedat. Primae Hellenicorum partis oratio frequentissime exhibet antitheton solum, rarissime cum aliis figuris coniunctum, plurima vero antitheta cum duabus figuris coniuncta leguntur in altera Anabasis oratione (V, 7, 5—33), qua nil om-

nino elegantius Xenophontem scripsisse Hartman recte iudicat (l. l. p. 17). Quod genus antitheti etiam in prima et tertia parte Hellenicorum exstare his tabulis docetur, quibus quotiens omnes orationes Anabasis, Cyropaediae, Hellenicorum antitheton cum aliis figuris coniunctum exhibeant demonstratur.

antitheta cum singulis figuris coniuncta

Anabasis	16 c. p.	4 c. h.	2 c. ch.
Cyropaedia	29 c. p.	5 c. h.	2 c. ch.
Hell. I	2 c. p.		
Hell. II	15 c. p.	1 c. h.	
Hell. III	9 c. p.		

antitheta cum binis figuris coniuncta

Anabasis	9 c. p. h.	2 c. p. ch.
Cyropaedia	12 c. p. h.	
Hell. I		1 c. p. ch.
Hell. II	3 c. p. h.	
Hell. III	8 c. p. h.	

Haec igitur ratio inter antitheta intercedit, sive sola sive cum aliis figuris coniuncta :

	antitheta sola	coniuncta
Anabasis	60	33
Cyropaedia	111	48
Hell. I	16	3
Hell. II	57	19
Hell. III	38	17.

Maximi momenti videtur quod nisi primae parti Hellenicorum nulli libro cum elegantissima illa Anabasis oratione commune est antitheton cum pariso et chiasmo coniunctum. Sed in Anabasi dedita opera quaesitum est, in prima autem parte Hellenicorum id fortuito ortum esse veri simillimum videtur (cf. p. 30). Parisi deinceps et homoeoteleuti, quae quidem cum antitheto coniuncta non sint, hic est usus :

	summae pag.	parisa	homoeoteleuta
Anabasis	52	69	23
Cyropaedia	127	147	45
Hell. I	5½	10	6
Hell. II	19	35	18
Hell. III	20	27	20

	parisa cum homoeoteleutis coniuncta
Anabasis	7
Cyropaedia	22
Hell. I	2
Hell. II	4
Hell. III	3.

Hinc apparet parisa et homoeoteleuta primae partis Hellenicorum cum frequentissima esse tum artis non expertia. Eo magis mirandum est, quod inter tot antitheta, parisa, homoeoteleuta primae partis Hellenicorum nulla figura legitur, in qua ea omnia inter se coniuncta sint. Adde hanc tabellam:

	antitheta, parisa, homoeoteleuta sola	coniuncta
Anabasis	98	40
Cyropaedia	201	70
Hell. I	25	5
Hell. II	80	23
Hell. III	54	20.

Concedes antitheta, parisa, homoeoteleuta primae partis Hellenicorum minus elaborata esse quam Anabasis et Cyropaediae, at alteram et tertiam partem in usu eorum ad maximam similitudinem eorum librorum accedere.

Luculentissime vero primae Hellenicorum partis orationes minus ornatas esse quam Anabasis et Cyropaediae usu parechesis et paronomasiae demonstratur. Ac primum quidem de parechesi disputabo. Ea aut vulgaris est, si pronominibus, efficitur velut ἕτερος ἑτέρου (Cyr. II, 1, 17); ἡμεῖς ἡμῖν (Cyr. IV, 5, 10), aut magna arte conformata,

velut *συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν* (An. II, 1, 17); *μετ' αἰσχυνομένου αἰσχυνομένη* (Cyr. VI, 4, 6). Illius generis prima pars Hellenicorum unam, huius haec nullam, Anabasis duodecim, Cyropaedia quattuordecim, altera pars Hellenicorum tres, tertia unam praebet. Minoris momenti est, quod in tertia parte non amplius una parechesis legitur. Continetur enim tribus vocibus, quod ne in Anabasi quidem aut in Cyropaedia fit (cf. p. 13). Quare nemo mirabitur, quod paronomasia, quae maxime figurarum ornantium et artem et diligentiam scriptoris arguit, in prima parte historiae Graecae prorsus deest, cum

Anabasis	3	paronomasias
Cyropaedia	8	"
Hell. II p.	2	"
Hell. III p.	2	"

exhibeant.

In primae igitur Hellenicorum partis ornantibus figuris ea ars desideratur, quae alteri et tertiae parti cum Anabasi et Cyropaedia communis est. Eadem de causa in his libris figurae inveniuntur, quas dedita opera quaesitas esse argumentis probari possit, in illo desunt. Xenophontem enim Gorgiana oratione ex industria nonnunquam usum esse his locis mihi persuasum est :

1) Symp. II, 26 : *ἢν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπιψακάζωσιν, ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν εἴπω, οὕτως οὐ βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου μεθύειν, ἀλλ' ἀναπειθόμενοι πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον ἀφιξόμεθα* (antitheton cum homoeoptoto coni.).

2) Paronomasias, quae Cyrop. III, 1, 38; 17. I, 3, 17 inveniuntur (cf. p. 13), ad sophistarum rationem dicendi imitandam adhibitas esse pro explorato habeo. Prima enim exstat in oratione hominis cuiusdam, qui III, 1, 14 *σοφιστής* dicitur, quamvis pauca eum verba scriptor facientem inducat, altera admiratori eius (III, 1, 14), Tigrani, tertia Cyri magistro attributa est. Quod fortuito factum

esse non potest, cum paronomasia apud Xenophontem perraro legatur.

3) Cyrop. V, 4, 6. VIII, 7, 24 : *ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς*. Illic parechesim vim deterrendi, hic vim conciliandi habere scriptor voluisse videtur.

4) Anab. II, 1, 17 parechesim arte quaesitam esse argumentum est initium proximae paragraphi : *ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγετο βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμβουλεῦσαι.* *ταῦτα* enim non solum ad sententiam, sed etiam ad verba referendum esse mihi videtur.

5) Anab. V, 7, 6 Xenophon, ut demonstret quam absurda sint crimina adversariorum, qui se Phasim exercitum reducere velle accusent, antitheto cum chiasmo et pariso coniuncto utitur : *ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτο ἂν δύναιτο ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι ὡς ἥλιος ἔνθεν μὲν ἀνίσχει, δύεται δὲ ἐνταῦθα, ἔνθα δὲ δύεται, ἀνίσχει δ' ἐντεῦθεν;* Quanta irrisio ea figura efficitur!

6) Hellen. III, 5, 8—15. Haec oratio figuris et ornantibus et incitantibus adeo abundat [12]), ut facere non possim, quin Xenophontem Thebanos, quo maiorem vim infirma eorum argumenta apud Athenienses haberent, non res simpliciter explicantes, sed artificiis et dolis oratorum aures audientium capientes fecisse credam; cf. imprimis antitheta § 15.

7) Hell. VI, 3, 4—6; 7—9 scriptor magna sollertia ad ingenia et mores oratorum figuras, quibus utuntur, accommodavit. Calliae enim, qui *οἷος μηδὲν ἧττον ἥδεσθαι ὑφ' αὑτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλων ἐπαινούμενος* § 3 dicitur, illa parechesis, de qua p. 28 dixi, attributa est, me quidem iudice, ut quam inani esset animo inani verborum sono demonstraretur. Toto caelo diversa Autoclis oratio est, qui *μάλα δοκῶν*

[12]) Duabus fere paginis quindecim ornantes, undecim incitantes figurae exhibentur.

ἐπιστρεφὴς εἶναι ῥήτωρ appellatur (§ 7 in.), quibus verbis eius amor veritatis significari mihi videtur. Liberrime enim coram Lacedaemoniis profiteri audet, istos, qui patrocinium pacis Antalcideae susceperint, eam ipsos saepissime rupisse. Optime igitur ei scriptor antitheta plena acerbitatis [13]) dedit, quippe quae ad illustrandam illam discrepantiam verborum et rerum aptissima viderentur.

Quibus locis satis probasse mihi videor, Blassii sententiam de usu ornantium figurarum affirmantis [14]): „Immer aber macht die sonstige Zwanglosigkeit des Stils diese Figuren als nichts Künstliches erscheinen" ita corrigendam esse, ut Xenophontem nonnunquam eis dedita opera usum esse dicamus. At rectum illius iudicium esset, si ad primam tantum partem Hellenicorum pertineret. Quamvis enim diligenter eam perscrutatus sim, nullam repperi Gorgianam figuram, quam arte quaesitam esse dicerem. Dicat quispiam eodem iure, quo Anab. V, 7, 6, Hell. I, 1, 14 antitheton cum chiasmo coniunctum consulto usurpatum putari posse. Sed illic chiasmus tam elaboratus est, ut invito scriptore eum irrepsisse vix credi possit, hic sono postulatur.

Ornantes igitur figuras primae partis Hellenicorum aliquanto minus elaboratas esse quam Anabasis et Cyropaediae, alterius vero et tertiae eandem scriptoris artem arguere satis probasse mihi videor. Eadem ex figuris incitantibus discimus. Ac primum quidem de orationibus dicam. Exhibent orationes Anabasis, Cyropaediae, alterius et tertiae partis Hellenicorum omnes incitantes figuras, cum in prima parte climax et hypophora desint. Quod mentione dignum est, cum hae rariores sint et dedita opera quaesitae esse soleant. Leguntur autem

---

[13]) § 7 m; 8 f; 9 f.
[14]) Att. Ber. II, 444.

in Anabasi	52 pag.	10 climaces	7 hypophorae	
„ Cyropaedia	127 „	6 „	8 „	
„ Hell. II p.	19 „	1 climax	3 „	
„ Hell. III p.	20 „	1 „	5 „ .	

Ex eis deinde figuris, quae primae parti Hellenicorum cum ceteris libris communes sunt, huius anaphorae et asyndeta longe minus artificiosa quam illorum sunt. Legis enim in ea nullam anaphoram, quae plus duobus membris contineatur, nullam, quae cum antitheto vel pariso vel homoeoteleuto vel asyndeto coniuncta sit. Tales autem figurae in Anabasi, Cyropaedia, altera et tertia parte Hellenicorum his locis inveniuntur.

1) *An. triplex.*

Anab. I, 3, 6; 5, 18. III, 2, 4; 4, 46. Cyrop. I, 6, 14. III, 1, 24; 3, 45; 62. IV, 1, 10. V, 4, 13; 20. VIII, 3, 40; 7, 15. Hell. II. III, 1, 25. Hell. III. VI, 2, 9.

2) *An. quadruplex.*

Anab. VII, 1, 21. Cyrop. I, 6, 45. III, 1, 16. VIII, 7, 16. Hellen. II. III, 3, 7.

3) *An. cum antitheto coniuncta.*

Anab. I, 3, 6. Cyrop. V, 3, 9 (antistr.).

4) *An. cum pariso coniuncta.*

Anab. II, 5, 9 (2). III, 1, 40; 2, 4; 19. IV, 6, 13. V, 6, 20. VI, 5, 19. VII, 6, 14; 24. Cyrop. I, 6, 6; 21. II, 4, 31. III, 1, 15; 26; 33. IV, 3, 13; 19. V, 1, 6; 2, 32; 36. Hell. II. III, 2, 7.

5) *An. cum homoeoteleuto coniuncta.*

Cyrop. I, 6, 41. V, 5, 19. Hell. III. VII, 1, 10.

6) *An. cum antith. et pariso coniuncta.*

Anab. I, 6, 9. II, 5, 20. Cyrop. IV, 3, 13.

7) *An. cum pariso et homoeot. coniuncta.*

Anab. III. 1, 37. IV, 6, 10. VII, 7, 42. Cyrop. I, 3, 18; 6, 6. IV, 3, 21. VI, 4, 17. VII, 5, 21; 74. VIII, 1, 2; 7, 16; 18. Hell. II. II, 3, 24. Hell. III. V, 2, 16.

8) *An. cum antith., par., hom. coniuncta.*

Anab. VII, 6, 36. Cyrop. I, 6, 11. V, 4, 20. VI, 2, 14. VIII, 1, 5; 4, 11; 7, 21. Hell. II. V, 1, 16. Hell. III. VI, 3, 14.

Anaphora cum asyndeto coniuncta in orationibus Anabasis, Cyropaediae, alterius partis Hellenicorum his locis [15]) legitur : An. III, 2, 4; 4, 46. VII, 1, 21. Cyrop. III, 3, 59; 62. VII, 5, 52. Hell. II. II, 4, 30. In reliquis asyndetis orationum asyndeton primae partis Hellenicorum unum membrum, omnia cetera complura membra complectuntur.

Cum reliquae incitantes figurae, quae in orationibus Anabasis, Cyropaediae, Hellenicorum inveniuntur, nullam dissimilitudinem habeant memoria dignam, ad figuras pergere licet, quibus narratio et descriptio commovetur.

Ac primum quidem tabellam exhibeo qua quotiens cuiusque libri narratio et descriptio figuris concitata sit demonstratur :

Anabasis	132	pag.	71	figurae
Cyropaedia	127	„	153	„
Hellen. I	29½	„	3	„
„ II	71	„	39	„
„ III	77	„	45	„

Hae summae inter singulas [16]) figuras ita dividuntur :

---

[15]) Quod J. A. Simon l. l. p. 28 dicit nisi Comm. III, 13, 5 anaphoram sine μέν — δέ se non invenisse, id illis locis refutatur.

[16]) Hypophora in narratione et descriptione deest.

	anaph.	anad.	asynd.	polysynd.	erot.	clim.
Anab.	18	27	9	15	—	2
Cyrop.	66	32	7	35	7	6
Hell. I	—	1	—	2	—	—
„ II	16	12	4	4	2	2
„ III	30	3	2	4	3	3.

Primae igitur Hellenicorum partis narratio et descriptio mirum quanto rarius quam Anabasis et Cyropaedia figuris et commota et variata est. Ac ne in eis quidem figuris quae ibi leguntur quidquam artis inest, cum anadiplosis (ἕτερος τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων) coniunctione verborum postuletur et polysyndeta languori potius quam studio scriptoris attribuenda sint. Maxime autem ad hanc sententiam eo perducor, quod per undetriginta paginas ex eis figuris, quae si in narratione et descriptione inveniuntur arte quaesitae esse solent, nulla legitur. Desunt enim asyndeta, desunt erotemata, desunt denique eae anaphorae, de quibus p. 31 dixi. Quibus figuris si narratio et descriptio concitatur, facile concludimus alias quoque, de quibus dubitari possit, consulto adhibitas esse. Tales enim etiam in Anabasi, in Cyropaedia, in altera et tertia parte Hellenicorum saepius occurrunt, at ne illas quidem deesse et pp. 22, 23 et hi loci indicant :

1) *Anaphora triplex.*

Anab. II, 6, 6; 21. IV, 7, 15. VII, 4, 22; 5, 14; 8, 15. Cyrop. I, 1, 3; 5, 5. II, 3, 19. IV, 1, 9. VI, 1, 24. VII, 1, 35; 5, 63. VIII, 2, 8; 9; 3, 17; 6, 16. Hell. II. III, 2, 10. Hell. III. VI, 2, 26.

2) *An. quadruplex.*

Cyrop. I, 1, 5; 2, 8. III, 3, 27. V, 1, 18. VIII, 2, 6. Hell. III. VII, 1, 25; 4, 27.

3) *An. quae sex membris continetur.*

Cyrop. VIII, 6, 14.

4) *An. cum pariso coni.*

Anab. I, 9, 10. Cyrop. I, 2, 16; 5, 2. II, 1, 19; 3, 19. III, 3, 70. IV, 1, 13. V, 3, 25. VI, 1, 53. VII, 1, 35. VIII, 2, 8; 5, 4; 21. Hell. II. II, 4, 25. IV, 5, 2. V, 1, 28. Hell. III. VI, 4, 35; 5, 49. VII, 1, 31; 4, 23.

5) *An. cum antitheto et homoeot. coni.*

Cyrop. VIII, 1, 19.

6) *An. cum pariso et homoeot. coni.*

Anab. II. 6, 21. Cyrop. I, 2, 11. VII, 5, 63. VIII, 3, 36; 6, 14. Hell. III. VII, 2, 2; 4, 30.

Apparet alteram et tertiam partem Hellenicorum cum Anabasi et Cyropaedia in usu earum quoque figurarum, quibus narratio et descriptio commovetur, maxima necessitudine coniunctas esse. Quin etiam alacriorem narrationem quam Anabasis habent, cum in hac erotema desit. Cuius rei haec causa fuisse videtur, quod Xenophon, si in eo libro, quem de rebus a se ipso gestis scriberet, nimis rhetorica narratione uteretur, eis minus fidei se allaturum esse sensit.

Nunc quid ex eis quae disserui colligi possit disputabo. Equidem ita sentio : Primam partem Hellenicorum in angustum coactam esse verisimilie est, quia, qualis ad nostram aetatem pervenit, figurarum usu nimium quantum ab Anabasi et Cyropaedia recedit.

Non dubito, quin hoc esse commentum ei dicturi sint, qui Roquettium sequuntur. Hic (l. l. § 11) primae Hellenicorum partis et Cynegetici genus dicendi rarissime omnium Xenophontis librorum particulis variatum esse demonstrat idque Xenophontis „arti nondum cultae atque expolitae“ dandum esse sibi persuadet. Quid ergo? etiam eae dissimilitudines, quas figurae primae partis Hellenicorum, Anabasis, Cyropaediae habent, aetati Xenophontis attribuendae sunt? Ac fuit quidem, cum ego quoque hanc

sententiam sequerer et ea, quae Roquette ex usu particularum effecisse sibi visus est, figuris confirmari putarem. Verum multa de hac re mecum reputanti primum dubitatio mihi mota est, num iuvenis Xenophontis genus dicendi figuris minus commotum fuisse quam senis verisimile esset, si quidem illi libri eis fere annis, quibus Roquette eos attribuit [17]), conscripti sunt. Xenophontem igitur, si primam partem historiae Graecae nobis traditam scripsisset, genus dicendi tam raro, quam demonstravi, figuris concitaturum fuisse mihi persuadere non possum. Sed quoniam de aetate primae partis Hellenicorum nihil constat, aut prioribus aut posterioribus annis quam Roquette attribuit eam attribuere licet. Redeamus igitur ad unum ex prioribus annis (399—396), ante quem vix scribere potuisse videtur. Ne sic quidem dubitatio tollitur, quae a genere dicendi profecta est. Considera tecum, quaeso, haec. Xenophon tum triginta [18]) fere annos natus erat. A Socrate artem disserendi didicerat. Saepius et orationes ratione Gorgiae ornatas audiverat et ipse, dum ducibus interfectis Graecis imperabat, probum oratorem se praestiterat. Num tu putas talem hominem primam partem Hellenicorum tam raro usitatis figuris ornasse vel commovisse, tam raro particulis variasse (Roquette l. l. p. 39)? Iam vero si prima pars Hellenicorum post a. 393 composita est, quod ad nos pervenit opus a Xenophonte conscriptum non esse pro certo habeo. Tunc enim quadragesimum fere annum aetatis agebat, quo eum ad summam quam potuit in dicendo perfectionem pervenisse veri simile est. Exspectamus igitur in prima parte Hellenicorum, si minus elegantiam Anabasis et Cyropaediae, at alacriorem tamen et ornatiorem orationem,

---

[17]) 393 Hellen. p. I, 371 Anabasis edita, post a. 364 Cyropaedia confecta (l. l. p. 112).

[18]) Eis enim assentior, qui compluribus locis Anabasis nisi Xenophontem circa annum 430 natum esse credunt (Roquette l. l. p. 13 sqq. Hartman l. l. p. 1 sqq.).

qualis in altera et tertia parte eiusdem operis invenitur. Quamobrem primae Hellenicorum partis incultum genus dicendi illi aetati Xenophontis atttribui non posse mihi persuasum est. Relinquitur, ut de sententiis Aem. Muelleri et Breitenbachii breviter agam, qui, cum a se impetrare non possent, ut Xenophontem primam partem Hellenicorum nobis traditam conscripsisse negarent, haec coniecerunt.

Aem. Mueller Xenophontem „commentarios ab alio quodam ipso belli tempore diligentissime confectos" in angustum coegisse putat (De Xenophontis historiae parte priore Lips. 1856, p. 5). Cui sententiae ita assentior, ut primam Hellenicorum partem in epitomen coactam esse credam, sed longe petitum videtur dicere, Xenophontem alius cuiusdam opus excerpsisse, cum quis ille sit ne cogitari quidem possit. Breitenbach autem sibi persuasit (ed. Hellen. Berl. 1873 t. I praef. § 104) Xenophontem historiam a Thucydide relictam ad calcem deducere conatum postremam manum non adhibuisse. At Hellenica imperfectum opus non esse ipse Xenophon in fine totius libri his verbis dilucide docet : *ἐμοὶ μὲν δὴ μέχρι τούτου γραφέσθω, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἴσως ἄλλῳ μελήσει* (Hell. VII, 5, 27). Itaque ne hac quidem via quidquam proficimus, ut cuinam causae incultum genus dicendi primae partis Hellenicorum attribuendum sit satis explicemus.

Quae cum ita sint, epitomatoris, si fas est dicere, opera factum esse credo, ut primae partis Hellenicorum genus dicendi tam paucis et eis pervulgaribus particulis variaretur, ut in orationibus nullum antitheton cum pariso et homoeoteleuto coniunctum, nulla artificiosa parechesis, nulla paronomasia, nulla elaborata anaphora, nulla denique hypophora, nullae aliae nisi usitatae figurae relinquerentur, ut in narratione et descriptione omnes fere figurae evanescerent. Quorum vitiorum nonnulla etiam librariorum culpa posse facta esse non nego, praesertim cum codices Hellenicorum infimae notae sint et prima pars corruptelis abundet.

Ne tamen omnia eis tribuamus, nobis cavendum est. Intellegi enim non potest, quemadmodum cultiores figurae mutilatae evanuerint, usitatae integrae manserint. Quid epitomatori, ut ita dicam, quid librariis attribuendum videatur, duobus locis demonstrabo. I, 1, 14 Alcibiades ante proelium Cyzicenum apud milites brevissimam orationem habet, quae partim obliqua partim recta tradita est. In verbis nihil offendimus. Ac tamen Xenophon ipse saepius expertus erat, quid auctoritatis oratio imperatoris ante pugnam haberet. Quid ergo? ille in suo opere eandem quae nunc legitur orationem Alcibiadi ante tantum proelium attribuisse verisimile est? Minime vero, sed traditis verbis continetur oratio Alcibiadis in epitomen coacta. — I, 4, 13—17 quid Athenienses de Alcibiade reverso iudicent narratur. Non miramur, quod oratio obliqua usurpata est, sed in verbis saepius offendimus. Quamobrem id librarios commisisse puto.

Haec quidem hactenus de prima parte Hellenicorum. Sequor igitur Campium, Grosserum, alios, quos enumerare longum est [19]), qui quidem argumentis e rebus potissimum ductis nisi primam partem Hellenicorum in angustum coactam esse sibi persuaserint. At discedimus inde a II, 3, 11. Illis enim etiam altera et tertia pars in epitomen coactae ad nos pervenisse videntur, cum equidem eas integras esse cum plurimis viris doctis credam. Ab instituto meo abhorret argumenta enumerare, quae ad illorum sententiam refutandam ex rebus haurienda sint. Meum assensum non ferunt, quia figurae alterius et tertiae partis Hellenicorum, Anabasis, Cyropaediae tantas similitudines habent, quantae in excerpto libro minime servatae essent, nisi forte is qui in epitomen cogit figuras potissimum cum orationum tum narrationis et descriptionis dignas putat,

[19]) cf. Grosser, Z. Charakteristik d. Epitome v. Xenophons Hellenika. Barmen 1873 § 1.

quae retineantur. Cuius manum ultra secundi libri tertii capitis undecimam paragraphum grassatam non esse e figuris eorum locorum, qui primam partem subsequuntur, colligere licet. Legis enim in orationibus antitheton cum pariso et homoeoteleuto coniunctum II, 3, 33; 53, artificiosam parechesim II, 3, 29; 39; 49, paronomasiam II, 3, 47, anaphoram cum pariso et homoeoteleuto coniunctam II, 3, 24, hypophoram II, 4, 16; 40; 41, in narratione asyndeton triplex II, 4, 33.

Quae cum ita sint, ne id quidem, quod Dittrich-Fabricius[20]) sibi persuasit, defendi potest. Qui eum qui Hellenica excerpserit putat primam partem Thucydidea ratione retractasse, alteram deinceps tertiamque ita in angustum coegisse, ut nonnullis locis Xenophontis verba integra servaret. Qua ratione etiamsi bene intellegitur, quemadmodum in eis partibus eaedem fere figurae inveniantur quae in Anabasi et Cyropaedia, tamen cum non sit cur alteram et tertiam partem Hellenicorum integrum Xenophontis opus esse negemus, illius sententiam refutandam iudico.

Restat, ut dicam de similitudine, quae inter figuras alterius et tertiae partis intercedit. In quam cum intueor, nescio an uno tenore compositae sint. Tamen si quis Nitschii[21]) argumentis commotus aliter sentiat, ego non repugnabo, quia in hac re nihil pro certo explorari posse mihi videtur.

Haec fere sunt, quae ex usu figurarum Anabasis, Cyropaediae, Hellenicorum colligi posse credo. Ea magis adumbravi quam explicavi, quia hac commentatiuncula maxime demonstrare volui, quae ratio in usu figurarum inter Anabasin, Cyropaediam, Hellenica intercederet, secundo loco, quid inde colligere liceret.

---

[20]) N. Jahrb f. Phil. 93 (1866) p. 455.

[21]) Abfassung d. Hellenika. Berl. 1871. p. 1 sqq.

Sed oblatam occasionem scribendi non praetermittam, quin in fine huius commentatiunculae de his particulis a Roquettio neglectis brevissime agam, quas e Cyropaedia, Anabasi, Hellenicis collegi: *καὶ γὰρ οὖν, δῆτα, δῆθεν, δήπουθεν, τί (πότερα) δῆτα, γὲ δήπου, μὲν γὰρ δήπου, ἅτε* [22]), *οἷός τε, ὥστε, ἄλλως τε καί, ἐφ' ᾧτε*. Quae quotiens in singulis libris legantur ex tabella intellegitur, quam infra posui.

	Summae paginarum	*καὶ γὰρ οὖν*	*δῆτα*	*δῆθεν*	*δήπουθεν*	*τί (πότερα) δῆτα*	*γὲ δήπου*	*μὲν γὰρ δήπου*	*ἅτε*	*οἷός τε*	*ὥστε*	*ἄλλως τε καί*	*ἐφ' ᾧτε*
Anabasis	186	6	—	—	—	—	—	—	6	14	94	3	1
Cyropaedia	254	2	3	1	1	5	1	1	10	12	119	12	—
Hell. I p.	35½	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—
Hell. II p.	90	—	1	—	—	—	—	1	12	3	47	3	5
Hell. III p.	97	—	—	—	—	—	—	1	14	2	56	3	2

Adde particulas, quas Roquette collegit (cf. l. l. p. 30): iam haec ratio inter particulas Anabasis, Cyropaediae, Hellenicorum intercedit. Anabasis 186 paginae 51 particulas continent, Cyropaediae 254 paginae 60, Hellenicorum denique

I p.	35½ paginae	21 particulas
II p.	90 "	44 "
III p.	97 "	49 "
II et III p.	187 "	53 "

His tabellis etiamsi non multum effici dicas, tamen id quod usu figurarum demonstrasse mihi videor, alteram et tertiam partem Hellenicorum genere dicendi ab Anabasi et Cyropaedia haud ita multum differre confirmatur.

[22]) cf. J. A. Simon l. l. p. 17. 28.

VITA.

Fridericus Otto Wissmann natus sum Darmstadii a. d. XII. Cal. Jul. a. 1862, patre Adamo, matre Maria e gente Goebel. Fidem profiteor evangelicam. Litterarum rudimentis in schola urbana Darmstadiensi institutus autumno a. 1872 in gymnasium receptus sum. Maturitatis testimonium adeptus stipendia feci. Autumno a. 1881 Gissam me contuli, ut studiis philologis me darem. Docuerunt me viri humanissimi Birch-Hirschfeldt, Braune, Clemm, Dettweiler, Oncken, Philippi, Pichler, Schiller, J. Schmidt, Schulthess, Siebeck. Seminarii philologi sodalis fui ordinarius. Iam omnibus praeceptoribus meis, imprimis Philippio et Schmidtio, gratias quam maximas ago semperque habebo.
